

FRANÇOIS EMMANUEL
A szomszéd szoba

(részlet)

Mama szeméből, mely végtelenül mély és megfoghatatlan volt, tele fénnel és éjszakával, és gyakran elbizonytalanodott, mihelyt kérdezni szeretett volna tőlem valamit, kiolvashattam jelenlétem miatti zavarát, melyet, gondolom, apámmal való hasonlóságom okozott, akinek vonásait viseltem. Mama elnyomott egy háritó gesztust, aztán zavarát egy érthetetlen mozdulattal leplezve sóhajtotta: „mire jó ez, Ignace, hisz úgyis tudod...”, de most kijött utánam a konyhába, és hirtelen így szólt: „Ignace, beszédem van veled.” És e szavaktól megijedtem, hogy most átbillenünk arra az ismeretlen területre, amelyet mindketten oly nagy gonddal kerültünk. Ez a hely a fény volt. Anyám hívott, én pedig követtem a kertbe a zümmögő bogarak koncertjétől kísérvé, a fűben száradó kiterített lepedőket kerülgelve. Ezen a délelőttön könnyű nyári pamutruhát viselt; odakinn leült az idegen mellé, a mocsári tölgy tövébe, erről a helyről biztosan tudtuk, hogy itt senki sem hallhat meg minket. Azon gondolkodtam, hogy nyilván csakis a férfi jelenlétének köszönhető ez az őszinte közeledés, ez a világos beszéd: „beszédem van veled.” Anyám, még mielőtt belefogott volna, vetett egy oldalpillantást a férfi felé, aztán fejét lehajtva óvatosan belekezdett, minden szót külön meggondolt, mintha attól tartana, nem fejezi ki magát megfelelően, s ettől úgy éreztem magam, mintha egy bemagolt ünnepi beszédet hallgatnék: tizennégy éves lettél, Ignace, és tudom, hogy téged is, akárcsak minket, nagyon megviselt, hogy Else elment tőlünk, olyan ez, mint ha egy közeli hozzátartozónk meghalna, azt is csak apránként tudjuk feldolgozni, így hát nem csoda, ha Else eltűnének tudatával képtelenek vagyunk megbirkózni. Három éve már annak, hogy ebben a bizonytalanságban élünk, és bizonyára rosszul tettem, hogy nem beszéltem erről veled, de azt gondoltam, éppen így óvhatlak meg ebben a sebezhető életkorban. Egyszerre felemelte szemét, tekintetét mereven a fák körvonalára szegezte, majd suttogóra fogta, hogy csak nagy ügyel-bajjal tudtam követni, elmondta, mennyit küzd a napi teendőkkal és az árnyakkal, s kifejezte szent meggyőződését és

hitét az anyai hivatásban. Emlékszem, többször kiejtette a Tadeusz keresztnévet, így szólította az idegent, és elmondta, Tadeusz milyen alapos nyomozást végzett Lengyelországban, és meg van győződve róla, akárcsak ő maga, hogy a lengyel hatóságok eltitkolják az igazságot. Tadeusz úgy gondolta, hogy a megoldás kulcsa részben itt, Seignes-ben található, mondta hirtelen, és gyorsan hozzátette: ő úgy gondolja, hogy nővéred, Maud talán tudhat valamit. Az iménti szavak szemlátomást kimerítettek, de még folytatta, említett egy levelet, jobban mondva egy összegyűrt cetlit, amelyre Faustina bukkant rá, és amelyet Maud Else-nek szánt. Hirtelen mélyen felkavart a tudat, hogy Else-ről most egyszerre a jelenben beszélnek, ráadásul mint olyasvalakiről, aki levelet kaphat, de anyám, amint észrevette rajtam ezt az esztelen reménykedést, mindjárt pontosabban fogalmazott, és kissé kuszán elmondta, hogy a levelet nem név szerint Else-nek címezték, erre csak ők következtettek, ezenkívül van még egy furcsaság, egy megmagyarázhatatlan tény, mégpedig az, hogy a levél olyan nyelven íródott, amelyről eddig nem sejtették, hogy Maud is beszél, végül hozzáfűzte, hogy Else betegsége, illetve balesete a lehető legnagyobb elővigyázatosságot kívánja meg mindannyiunktól. Elhallgatott, aztán könnyögre fogta: ha tudok valamit, amit a nővérem mondott el nekem, nekik is mondjam el. Ha a legcsekélyebb esélye volna is, hogy Else még életben lehet, meg kell ragadnunk a lehetőséget. Azt feleltem, hogy Maud nekem sem mondott semmit, nem is mond nekem soha semmit, ekkor az idegen vette át a szót, és kissé bonyolult szavakkal elmondta, hogy apám közeli jó barátja volt, kiemelte helyemet, mint fiatal férfiét a családban és azt is, hogy rögtön látta rajtam is ugyanazt a világra nyílt tekintetet, ugyanazt a lelkes kíváncsiságot. Hízelt, hogy ez a művelt idegen ilyen módon állapítja meg a kapcsolatot apámmal, és ahogy megfontoltan, némileg mesterkélten módon szól hozzám, mintha máris kész férfi volnék. Tudom, hosszú percekig fel sem fogtam, mit mond, csak hallgattam kellemes, megnyugtató hangját, és átfutott fejemen a gondolat, hogy ő is apám hazájából való, és ez az ország most nemcsak az Else-szel kapcsolatos szörnyűség helyszínét, hanem nevem, Olszewski eredetét is jelenti; furcsa családnevet, amelyben gyanakvó hitetlenség viaskodik a bizarr evidencia hűvös nyugalmaival, mindig le kellett

betűznöm. Amikor befejezte, anyám rátért arra, ami a legjobban foglalkoztatta, vagyis hogy tudom-e, hogy Maud eljár Madame Aguilarhoz – újabban tehát így nevezik. Azt feleltem, erről nem tudok semmit, és minden bátorságomat összeszedve megkérdeztem őket, mert tudni szerettem volna, hogy mi is történt valójában vasárnap a matemasse-i erdőben. Anyám tanácstalanul elhallgatott, a férfi felé fordult, s ő erre kisvártatva elég nyíltan belekezdett, aprólékosan beszámolva a részletekről, ami nekem valahogy különös és illetlen magyarázkodásnak tetszett. Madame Aguilar a matemasse-i erdőben akadt rá a két öreg fatörzs tövében oldalán fekvő kuporgó Maudra, ezután az orvos megvizsgálta és megállapította, hogy tettelességnek nincs nyoma. Nem értettem, mit jelent, hogy tettelesség, ugyanakkor a leírásból felismertem a helyet, ahová nővéreim vittek el egyszer magukkal játszani, kunyhót építettünk, meg egymás kezét fogva átöleltük az egyik fa törzsét, arcunkat odaszoritottuk a kérgéhez, még így is épphogy a felét értük át a százéves tölgynek, és arra is emlékszem, hogy az egyik bemélyedésében volt egy gallyakkal és levelekkel puhán kibélelt kuckó, akkoriban még össze is vesztünk ezen a titkos, szent búvóhelyen. Tehát éppen itt találtak rá Maudra összekuporodva, mégpedig – ahogy az idegen mondta – a sérelmére elkövetett tettelesség legkisebb nyoma nélkül. Anyám ekkor karon ragadott, és halkán kérlelni kezdett: menj oda hozzá, beszélj te vele, neked talán megnyílik. Én pedig bólintottam, éreztem, hogy a szemembe könnyek szöknek, de igyekeztem az érzelmeimet visszafojtani. Aztán később egyedül álltam a kert közepén a fűvön, anyám és az idegen engem nézett, anyám ültéből félig felemelkedve szólongatott, de hangja nem ért el hozzám, ebben a pillanatban minden újra lepergett előttem. Faustina egy épp ugyanilyen nyáron, ugyanilyen fehér napsütésben, éppen három évvel ezelőtt talán napra pontosan jön felém, és csak annyit mond: Else... de nem tudja folytatni, a halántékomat fogva fejemet kötényébe temeti, és elcsukló hangon zokog: de hát mi történhetett vele? mi történhetett?... Nagyanyámon ezekben a napokban furcsa rángatózás jelentkezett, minduntalan Alexist hívta, mérgesen kapta fel a telefont, a verandán nagy robajjal csapta be az ablakszárnyakat, makacsul morgolódott (hogy ő megmondta, csak senki nem hallgatott rá), vagy az ebédnél, ahol csak ketten ültünk a hosszú asztal két

végében, fejét felemelte, és elnyűtt, erőtlen hangon így szólt – csakis énelöttem, mivel én voltam a kedvence –: ne is kérdezd, kicsikém, mikor jönnek haza, én már semmit sem értek, semmit az égvilágon. Szemében kárhozat tüze gyulladt, és olyan fájdalomé, amit még soha nem láttam rajta azelőtt. Aztán hallottam a falakon is átható, dühödő hangját, amint a telefonba kiabálja, hogy mindannyian hasznavehetetlenek (de kikről beszélt, kik hasznavehetetlenek, és miért?), s ettől fogva a ház ritmusát ezek a vészjósló csengések szabták meg, a végtelemben nyúló beszélgetések hangos felcsattanásokkal és nyílt kérdésekkel, és mindig hiányzott a beszélgetés másik fele, a hangé, amely odaátról, a vasfüggöny túlsó oldaláról beszélt, Oszkina, Zelimka, Lengyelország. Ahonnan az első távirat érkezett, és ahová a telefonos próbálkozások irányultak napjában kétszer vagy háromszor, úgy, hogy én még nem értettem, mi is történt valójában, csak azt tudtam, hogy a nővéremről van szó, és hogy ettől fogva minden halkán elszuttogott szó, minden kétely, titkos szóváltás és találgatás körülötte forgott. Folyton visszatértek ezek az unos-untalan elrebegett szavak: rendőrség, konzulátus, nyomozók, kutatás, vízum, meghosszabbítani, francia nagykövetség, aztán valami Grundbergről meg varsói megbízotról beszéltek, és Vorodskiról, aki persze nem tesz semmit. Szavak Oszkinából, egy távoli, homályos világból, fel- és elfedve azt, amit így is alig lehetett érteni, szavak, melyek talán egy mondatban rejtőzhetnek, de örökké töredékesek és megfoghatatlanok, és azt sejtették: Else eltűnt, elveszett, vízbe fűlt, vagy elrabolták néhai apám szülőföldjén, pedig csak világot látni utazott oda ikerhúgával és nagybátyjával, egyszóval a halál megint lecsapott Seignes-re, mert kiszemelte a nekem legkedvesebbet, úgyhogy próbáltam visszaemlékezni, mi volt Else utolsó nekem szánt szava két héttel ezelőtt, milyen volt tekintete az indulás előtti izgatott pillanatokban, mielőtt húgával a távolodó taxiban ülve szem elől vesztettem őket, de akkor úgy éreztem, hogy ez is csak egy szokásos, átmeneti távollét, hogy öröme tettetett, láttam, amint egy hosszú pillanatra lehunyja szemét, cinkos jelül annak, hogy ő sem egészen közömbös. Én sem éreztem meg a közelgő veszélyt, mellyel az utazás fenyegetett, amelytől nagyanyám egyfolytában óva intett, anyám viszont elintézte egy könnyed vállrándítással. A júliusi kánikula idején, mikor minden

élettől virul, akkor köszöntött be életünkbe a pusztulás, azon a nyáron, mely épp olyan volt, mint ez a mostani; negyven gyötrelmes, végeérhetetlen napon át, reménnyel kecsegtető telefoncsöngésekkel meg-megszakítva, úgy, hogy nagyanyám lassan már ki sem kelt az irodai karosszékéből, és a ház körüli tennivalókat teljesen ránk hagyta, Faustina, Alexis és én pedig tettük a dolgunkat szó nélkül. Lassacskán az igazságra is kezdett fény derülni, a többiek folyton halogatták visszatértüket, végül elhatározták, egy időre felhagynak a kereséssel, és Kelet-Németországon keresztül hazaindulnak, tesznek még egy kitérőt a belgiumi unokatestvérekhez, úgy tervezték, Párizsban is megállnak majd, ahol Cyrilt kezeltek (de hát mi baja? miért kell kezelteni?), és felveszik a kapcsolatot a minisztériummal meg azzal a bizonyos Grundberggel. Mígnem egy este, augusztus huszonhatodika éjjelén megérkeztek; anyám úgy megszorította Maud karját, mintha attól félne, hogy elveszítheti, Cyril nem volt velük, a taxi sofőrje kirakta a csomagjaikat, és lehorgasztott fejjel elhajtott; a jelenet középpontjában Maud tekintete, méltatlankodó, a szíve mélyéig felháborodott, egyben kételkedő tekintete, mintha saját otthonát nem ismerné meg, és magyarázatot várt, sőt követelt volna, mi meg mintha ott sem lennénk, ránk sem hederített, egy percnyi döbönt csend, aztán lassan megindult a lámpafényben, ügyet sem vetve az aggódó Faustínára, sem Alexisra, anyám villámgyorsan magához szorított, az anyjára pedig hangosan ráripakodott: egy szót se, nagyon kérlek, ne szólj egy szót se! Ott álltam a tűző napon a fűvön, arcom csupa könny, messzebb tőlem anyám és az idegen hófehéren vakított a napfényben, mégis oly aprónak és távolinak tűntek mindketten, a férfi felkelt, és anyám felé nyújtotta karját, mintha vissza akarná tartani, de ő az árnyékból kilépett a fényre, és imbolyogva megindult felém.

Az éjszaka közepén kis koppanásokra riadtam, tisztán hallottam őket a fal túloldaláról, szabályos időközökben szünettel megszakítva következtek egymás után, egy pillanat alatt kiverték szememből az álmod, azonnal felültem, és mint egykor, abécérendben olvasni kezdtem őket. Megrémltem, mert ezt a játékot azelőtt Else, nem Maud játszotta velem esténként, hiszen ő aludt a szomszéd szobában, és mikor már mindannyian nyugovóra térünk, így morzéztuk egymásnak üzeneteinket a kék falon

keresztül, egyik oldalán én, a másikon Else, akkor ő volt, most is csak ő lehet, pontosan hallottam, és konokul hinni akartam; ilyen makacs a test, ilyen lassan felejt, ez az apró reménysugár szinte megbénított, de lassanként elhessegettem a csalóka ábrándot, visszatértem a jelenbe, fületem a falhoz tapasztottam, és megpróbáltam a szomszéd szobából érkező üzenetre összpontosítani, elképzelve az egyetlen lehetséges magyarázatot, miszerint Maud az, ő nyitotta ki a szobájából nyíló belső ajtót, így jutott Else szobájába, gyere, kopogta: G.Y.E.R.E.

A szobájához botorkáltam, ott beillesztettem a kulcsot a zárba és óvatosan elfordítottam; a két szoba közti ajtón gyér, sárgás fény szűrődött a szobába, világánál a széthajigált ágyneműt pillantottam meg először. Maud feküdt ott a csikos ágytakarón, arcán különös mosoly, talán szórakoztatta a zavarom; a szoba gyászos rendjében minden érintetlenül maradt, az ablakokon vastag pamutfüggöny, a klarinét tokja az íróasztalon hevert egy itatóspapíron, az íróasztal lábánál iskolatáska, a fésülködőasztalkán apró tégelyek sorakoztak, a falakon mindenütt hatalmas poszterek lovakról a camargue-i mocsár vizét fröcskölve, a frissen betört, gesztenyeszín Tanga még féktelen csikóként, amint Else büszkén vezeti kötőfékénél fogva. Tangát egyszer el akarták szállítani egy sötét teherautóban, négy férfi jött érte, ketten tartották elől, másik kettő hátul vezette szíjon, cibálták, húzták a sárban a szerencsétlen párát előrehátra, az meg úgy kirúgott, hogy mindjárt elvesztették az addig megtett utat, ostorral noszogatva addig-addig rángatták, míg anyám visszakönyörögte a lovat, és borsos árat fizetett a lókupecnek meg a legényeinek, akik kénytelen-kelletlen üres kézzel távoztak, a megbokrosodott, félvér pej meg úgy tajtékzott, mint egy harci mén két csata között. Maud felém nyújtotta karját, hogy visszakisérjem a szobájába. Lefeküdt az ágyára, eloltatta velem a lámpát Else szobájában, az ajtaját pedig becsukatta, aztán ujjal rámutatott a holmikra, amelyeket vissza kellett rendeznem az ajtó elé. Utána sokáig szorongatta kezemet a kezében, mosolyogva, fennhangon motyogott valamit, valamilyen furcsa, távoli utazásról, ahova ő elment (nem emlékszem, hogy ekkoriban valaha nevéen nevezte volna, ahogy egyébként mi sem, olyannyira, hogy neve lassan kihullott beszélgetéseinkből, más szavakat fertőzve meg vele, ahogyan az emlékezet is átítatja a dolgokat; egyedül anyám merte kiejteni olykor, tisztán, remegő han-

gon: Else, de szinte mindig csak akkor, amikor ősrégi időkről esett szó, aztán lassacskán már nem mondtuk: Else szobája, hanem csak a szoba; nem mondtuk többé, hogy Else lova, hanem: Tanga, és még kevésbé, hogy Else eltűnése, legfeljebb: Oszkina). Mert soha többé nem hagyhatom magára, motyogta Maud, majd hozzátette, hogy anya szomorú lesz, és nekem meg kellene őt vigasztalnom, bár ebben igazából nincs is semmi szomorú, ez az utazás is csak olyan volt, mint a többi, az a belső hang súgta neki, amely ellen a többiek összeszövetkeztek, az idegen azért van Seignes-ben, hogy meghallja ezt a hangot, meghallgassa és megértse, amikor nincs mit érteni, hisz nem is értheti ezt senki... Ebben a pillanatban az óra kettőt ütött, aztán két fémcsengéssel követte az inga bronzmutatója is, Maudot lassacskán elnyomta az álom, kezének szorításából azonban mit sem engedett. Ezután olyan halkán folytatta, hogy nem tudtam eldönteni, vajon még hozzám beszél, vagy már csak magában, szavaiból többször kihallottam nevemet, majd félreérthetetlenül és világosan azt is, hogy a ruhásszekrényben legalul, a ruhák alatt lapul egy fekete füzet és egy doboz tele jegyzetlapokkal; utasított, hogy ezeket a lapokat adjam Joyce Aguilarnak, a füzetet pedig Cyrilnek, hogy rejtse el kaptárjai mélyén. Az említett dolgokat tényleg ott találtam, elő voltak készítve a szekrényben az összehajtogatott ruhák alatt, Maud tehát mégsem álmában beszélt, egyébként mozdulataimat szemével követte a félhomályos szobában, aztán egy biccentéssel kitéssékelt a szobájából.

A második emeleti lépcsőfordulónál zajt hallottam, ezért már nem maradt időm kulcsra zárni az ajtót. Egy perc múlva már újra az ágyamban feküdtem, mikor az ajtó alatt észrevettem egy sárga fénycsíkot és anyám megtört hangja hasított a csendbe, aztán kulcs nyikorodt szárazon a zárban. Az ajtónál megtorpant, résnyire nyitotta: fenn vagy, Ignace, te voltál az előbb? – kérdezte, de nem szóltam. A fekete füzet kereszt alakban zsineggel volt átkötve. Kihúztam a papírokat a dobozból, átfutottam, de nem olvastam el őket, tintától sötétlő, sűrűn teleírt lap volt mind, margó és bekezdések nélkül, mindenütt elejétől végéig dőlt sorok, kígyózó párhuzamos vonások, gömbölyű hurkok, sok-sok oldalon keresztül, sehol egy írásjel, leszámítva néhány vízszintes vonalat, semmi nem szakította meg a hömpölygő betűfolyamot. Ahogy kezdtem kislabizálni a kusza jelhalmazt, szavakat fedeztem fel, melyek nem tartoztak semmilyen nyelvhez, értelmet-

len szótagtorlódásokra hasonlítottak, hangzásuk alig-ha volt ismerős, helyenként a szavakra új szavakat és szótagokat írtak, mintha az átírásnak különböző rétegei lennének, és diktálás közben olykor szünet állt volna be, aztán az írás ismét folytatódott volna, ugyancsak hirtelen. Keresni kezdtem egy szót, egyetlenegy, ami számomra is jelenthet valamit, és több helyen felfedeztem a nagybetűvel írt Oszkina nevet, végül összehajtogattam a lapokat, és figyelmemet a fekete vászonborítású füzetre fordítottam. Amikor kibontottam a zsinéget, vagy húsz, textilcsikkokkal egymáshoz erősített kartonpapírt találtam. Mindjárt az első oldalon felismertem apám egyik rajzát, egy történethez vagy meséhez készült ügyetlen és naiv illusztráció volt, melyből már csak arra emlékszem, hogy egy kislány háttal áll egy sötét erdő előtt, a lap túlsó oldalán pedig tükörképe, egy másik kislány áll háttal ugyanazon erdő előtt, hajszálra ugyanígy. A golyóstoll vonásai egyik figurától a másikig szaladtak, a mély barázdák ráfutottak és összefirkálták a kötést is, úgy-hogy itt-ott át is szakadt a papír. Emlékezetemből minden további nyom eltűnt, mintha az első két, tisztán kivehető oldal előrevetítené a történet folytatását, és a további lelepleződést e két iker búvőkörébe akarná vonni, akik a könyvet vízszintesen kettészelő kötés két oldalán helyezkednek el, a kötésmenti hasadást mély, pontatlan vonásokkal többször is aláhúzták, ez mintha az elválasztást akarná hangsúlyozni, vagy épp ellenkezőleg, az eredeti vonalat emelné ki jobban. Az éjjel nyugtalanul aludtam, minden pillanatban attól tartottam, hogy valaki benyit a szobámba. Anyám másnap az egész napot a városban töltötte; forró, száraz szél kerekedett, dühöngve tépázta a bozótost, még napokig fújt kitartóan; a szobám biztos magasából figyeltem a háziak jövés-menését meg a ház körüli mozgást, Faustina hívásait eleresztettem a fülem mellett, csatangoltam az istálló és a halastavak körül, míg nem az erdőszélen egyszer csak az idegen jött velem szembe. Fején szalmakalap, mely még az apámé lehetett, emlékszem, sokáig faggatott, hosszú, kínos csendeket tartott, és megpróbált szóra bírni, mintha sejtett volna valamit. Szakadt, nyitott ingben Cyril nyargalt át a kerten. Este épp a kamrában szöszmötölt, mikor odavittem neki a fekete füzetet; ahogy átnyújtottam, olyan aggodalommal tapasztotta rám szemét, hogy kénytelen voltam mindenről beszámolni neki, tömören összefoglaltam, hogy a füzet Maudé volt, ő akarja, hogy süllyessze el az egyik kaptár mélyére, és maradjon is ott örökre. Cyril ujjai félénken nyúltak a

füzet után, aztán elmosolyodott, arca felderült, ahogy eszébe jutott a még apjától örökölt kaptár, amelynek aljában egy szép napon felfedezett egy dupla fenekű, ragacsos, külön rekeszt. Később a mosókonyha súlyos tölgyfaasztalára kiemelt egy mézzel és viasszal burkolt, lefűrészelt csövű puskát; hatalmas műgonddal, lázas igyekezettel látott hozzá tisztogatni, mint aki éppen most örökölte; a puskaagyat nyitogatta folyton,

közben motyogott, milyen szép kis fegyver, jó, hogy a fritzek nem tudták megkaparintani, egy szarvasbőr rongyot összecsavarva fényesítette a puska csövét, harsány jókedvében fel-felcsattant, de nevetései között bódult kábulatba vagy méla rosszkedvbe fordult, s közben elérhetetlen távolságokban járt.

Walter Piroska fordítása

François Emmanuel belga író, költő 1952-ben született a vallon Fleurus-ben. Az írás mellett pszichiátriai praxist folytat. Érdeklődése régóta kiterjed a színházra is, noha csak egy színdarabja ismeretes, a *Partie de chasse* (*Vadászjátszma*) 2007-ben jelent meg az Acte Sud-Papiers kiadásában, de dolgozott rendezőként, dramaturgként is. 1980-ban ugyanis pszichiátriai tanulmányait megszakítva több hónapos kitérőt tett a lengyelországi Wrocław-ba, ahol csatlakozott a Jerzy Grotowski által vezetett Teatr Laboratorium-hoz. Az itt szerzett élmények, tapasztalatok életreszóló inspirációt jelentenek számára az íráshoz, ekkoriban vetette papírra egyik legismertebb regényének, a *La Passion Savinsen*-nek (*A Savinsen-szenvedély*, Stock, 1998) első változatát, mely 1998-ban elnyerte a rangos Victor Rossel-díjat.

A nagy sikerű *Question humaine* (*Emberi kérdés*, Stock, 2000) című regénye a kapitalista munkamorál és a koncentrációs táborok közötti párhuzamokra mutat rá; a regényt tíz nyelvre lefordították, 2007-ben filmadaptáció is készült belőle Nicolas Klotz rendezésében, Mathieu Amalric főszereplésével.

François Emmanuel regényeiben gyakori motívum az apafigura hiánya mellett a csend, a hallgatás, és ezzel összefüggésben egy rejtély vagy bűneset körüli nem hivatalos nyomozás. A „nyomozó” gyakran maga a regényfőhős, aki többé-kevésbé maga is érintett az ügyben. Ilyenkor tabukkal és olyan, rég eltemetett titkok hordozóival kell megbirkóznia, akik valamiért valamikor „elhallgattak”, például azért, mert szeretnének felejtetni – különösen igaz ez *A szomszéd szoba* című regényre; vagy azért, mert már nem élnek, mint a legfrissebben publikált *Cheyenn* c. írás (Seuil, 2011), vagy a feljebb említett színdarabban, illetve a szintén díjazott *Regarde la vague* (*Figyeld a hullámot*, Seuil, 2007; „Prix triennal du roman”) című mű esetében.

A *Jours de tremblement* című regénye 2010-ben az Irodalmárok Társasága nagydíjában részesült (*Grand Prix de la Société des Gens de Lettres*).

A szerző 2004 óta a francia-belga nyelvi és irodalmi akadémia tagja.

Magyarul eddig megjelent művei: *A mélabús gyilkos* (*Le tueur mélancolique*, regény, 2009, ford. Lackfi János); *Gyöngyök* (novella, 1995, ford. Lackfi János); *Fekete tafota* (*Taffetas noir*, novella, *Szerelem a síneken* című kortárs belga válogatáskötet, 2002); *A meghívás* (*L'Invitation*; novella, ford. Dunajcsik Mátyás, 2006.)

Előkészületben a Magyar Napló kiadónál: *A szomszéd szoba* (*La chambre voisine*, regény, Stock, 2001, ford. Walter Piroska), megjelenését a Belgyumi Francia Közösség Kulturális Minisztériuma támogatja.

Kerékpározók, Lausanne